

JEDRENJE NA DASCi (gore), JEDRENJE NA LEDU (desno)

na sat. Nazivi u j. nastali su prema položaju plovila u odnosu na vjetar: privjetrina je strana prema vjetru, zavjetrina strana niz vjetar; prihvaćanje je skretanje prema vjetru, otpadanje skretanje niz vjetar, letanje je okret s pramcem prema vjetru, kruženje okret s pramcem niz vjetar. Pored sp. jedrenja na vodi postoje j. na ledu i j. na pijesku.

Sp. jedrenje na vodi može biti rekreativno (krstarenje) i regatno. Regate u trokutu su natjecanja za manje jedrilice na ograničenoj površini, redovno u blizini obale, pri čemu se regatna pruga označava plutućama a najdulja stranica trokuta je okrenuta u smjeru vjetra. Obično se održava serija regata (3, 5 ili 7), a konačni redoslijed se određuje zbrajanjem rezultata jedrilice u pojedinim regatama. U navigacijskim regatama natjecanje se izvodi na otvorenom moru. Regatna pruga povezuje različita udaljena mjesta na obali, katkada i preko mora ili oceana. Jedrilice za natjecanja razvrstane su u razne klase. U olimp. klasu jedrilica ubrajaju se one međ. klase koje su na programu Ol. Natječe se u regatama u trokutu (Soling, 470, Tornado-katamaran, Flying Dutchman, Finnningi i od 1980 Star umjesto Tempest). Međ. klase jedrilica su, uz olimp. klase, sve ostale klase priznate od IYRU u kojima se natječe na međ. regatama (Optimist, Moth, Zmaj, 420, OK-jola, Vaurien, Laser, A-katamaran, 505, Flying Junior, Fireball, Contender, Europe, Dart-katamaran, Tempest). Nac. klase jedrilica su klase priznate od pojedinog nac. saveza samo za nac. natjecanja. Pored tih klasa jedrilice za natjecanja grade se i prema određenim građevinskim formulama kod kojih se uvrštavanjem pojedinih veličina (npr. dužina, gaz, težina, površina jedrilja i dr.) izračunava regatna vrijednost jedrilice. Prema njoj se određuju kategorije ili hendikep u natjecanju. Od 1970 uveden je međ. pravilnik za razvrstavanje jahti IOR. J. se od 1900 nalazi u programu Ol, pri čemu su često miješane klase u kojima se natječe. U mnogim klasama se održavaju PS i PE, a u nekim klasama (npr. Finnningi) održavaju se natjecanja za Zlatni kup, koja odgovaraju natjecanju za PS. Pored toga održava se niz tradicionalnih međ. serija regata (COWES week, regata u Kielu, regata u Travemündeu i dr.) te međ. regata na otvorenom moru (Admiral Cup, America Cup, Fastnet race i dr.). O razvoju jedriličarskog sporta u nas

brigu vodi Jedriličarski savez Jugoslavije (osn. 1966), a u svijetu International Yacht Racing Union (IYRU, osn. 1907).

jedrenje na dasci, (jedrenje akvaplanom, engl. windsurfing), oblik sp. jedrenja. Jedri se na dasci za jedrenje (akvaplan-jedrilica) koja ima na sve strane pomični jarbol, podiznu peraju i malu stabilnu peraju na repu. Daska je izrađena od plastičnih masa, obično je duž. oko 3,6 m, šir. oko 0,7 m, tež. 23 do 27 kg, površina jedra oko 5,5 m². Sportaš stoji na dasci za jedrenje držeći jedro i upravlja plovilom naginjanjem jarbola i različitim postavljanjem jedra prema vjetru; pri povoljnom vjetru postižu se brzine do 50 km/h. J.n.d. pojavilo se 1968 u SAD i postaje vrlo popularan oblik sp. rekreacije. Održavaju se i natjecanja u raznim disciplinama s različitim tipovima daski za jedrenje i težinskim klasama natjecatelja. Od 1973 održavaju se PS i PE. Brigu o razvoju j.n.d. u svijetu vodi IWA (engl. International Windsurfing Association), a u Evropi European Windsurfing Association. Oba saveza osn. su 1973 sa sjedištem u Starnbergu (SR Njemačka).

jedrenje na klizaljkama, klizanje pri kojem klizač drži jedro razapeto na laganom okviru i klizi pomoću sile vjetra.

jedrenje na ledu, vožnja jedrilicom s klizalkama na ledu pomoću porivne snage vjetra; mali otpor klizaljki omogućuje postizanje velikih brzina, do četiri puta većih od brzine vjetra. Pri jakom vjetru moguće su brzine i preko 200 km na sat. Jedri se na zaleđenim površinama jezera i rijeka, na kojima nema mnogo snijega. Jedrilica za j.n.l. za jednog ili dva člana posade ima zatvoreni dugi, uski sandučast trup s poprečnom gredom tako da sliči slovu T, s klizaljkama na vrhovima. Klizaljka na trupu služi kao kormilo i može se okretati, dok stabilnost daju dvije bočne klizaljke pričvršćene na poprečnom nosaču. Na prednjoj četvrtini trupa pričvršćen je šuplji okretljiv jarbol koji nosi bermudsko jedro. Za natjecanja su propisani različiti tipovi jedrilica koje se natječu u međ. ili nac. klasama. Najmasovnija klasa su lagane i brze jedrilice jednosjedni tipa DN 60 sa 6,5 m² površine jedara. U Evropi brigu o j.n.l. vodi EEU (njem. Europäische Eissegel Union), osn. 1929. sa sjedištem u Hamburgu, danas SR Njemačka, dok u Sjv. Americi brigu vodi NIYA (engl. National Ice Yacht Authority) sa

sjedištem u Detroitu, SAD. U j. n. l. se održavaju različita otvorena međ. prvenstva regate za kup te međ. susreti reprezentacija.

jedrenje na pijesku, vožnja posebnom jedrilicom s kotačima na ravnoj glatkoj plohi (plaža, suho dno jezera, pustinja). Jedrilica za j.n.p. slična je jedrilici za jedrenje na ledu, samo umjesto klizaljki ima tri kotača. Mali otpor kotača omogućuje postizanje velikih brzina, do 2,5 puta većih od brzine vjetra. J.n.p. je rašireno u Belgiji, Nizozemskoj, obje Njemačke, V. Britaniji, sjv. Africi i SAD.

jedrilica, 1) jedrenje: plovilo s jedrom; koristi vjetar za pogon. Sastoji se od dva osnovna dijela: trupa kao nosivog (konstrukcijskog) i snasti, kao pogonskog (propulzijskog) elementa. U novije vrijeme jedrilice su uglavnom sp. plovila i služe za rekreativno jedrenje i krstarenje te za natjecanja (regate). J. za sport i rekreaciju mogu se podijeliti u tri glavne skupine: jahte ili krstaše, čamce i višetrupce. Postoje i posebne j. za led i j. za pijesak; 2) jedriličarstvo: letjelica bez motornog pogona; leti koristeći termička strujanja; polijeće uz pomoć vuče aviona ili uz pomoć vučnog vitla sa zemlje. Izrađuje se pretežno od plastičnih materijala. Ovisno o namjeni i disciplini postoje različite klase s odgovarajućim karakteristikama u letu.

jedrilica jedinstvenog nacrt → monotyp

jedrilica s podvodnim krilima, plovilo s potpunom ili djelomičnom uronjenim krilima, na pogon vjetrom; pri određenim brzinama vjetra j. s p. k. se zbog uzgona krila izdiže trupom iznad vode, pa tako znatno smanjeni otpor omogućuje postizanje većih brzina, do dva puta većih od brzine vjetra.

jedrilica standardne klase, jedriličarstvo: serijski proizvedena zračna jedrilica koja je, prema propisima FAI, određena za natjecanja; raspon krila 12 m, konstrukcija krila bez uređaja za promjenu uzgona, aerodinamičke kočnice; ugradnja stalnog trapa nije dozvoljena.

Jedriličarski savez Jugoslavije, osn. 1966 u Splitu sa zadatkom da vodi brigu o unapređenju jedrenja na moru, jezerima i rijekama. U periodu 1945-49 o jedrenju je brinuo Savezni odbor sportskog jedrenja u sastavu Komisije za tehniku i sport Jugoslavije a od 1949 Odbor za jedrenje Pomorsko-brodarskog saveza. Savez ima sjedište u Splitu; član je Međunarodnog saveza za regate jedrilica (IYRU), SFKJ i JOK.